

La piel del tambor - Arturo Pérez-Reverte

Arturo Pérez-Reverte (Cartagena, 1951), antic corresposal de guerra, ha dignificat el *bestseller* en llengua castellana. Novel·les com *La tabla de Flandes* (1990) i *El club Dumas* (1993) van preparar el terreny perquè les edicions de *La piel del tambor* s'esgotessin a raó d'una al mes.

La novel·la dosifica sàviament tres ingredients d'èxit garantit: poder, sexe i religió. Al lector majoritari no li agrada que li repeteixin el que ja sap, però tampoc l'entusiasmen els arguments radicalment nous. L'escriptor que bat rècords de vendes és el que barreja el desordre i la redundància, la previsió i la sorpresa, el que disfressa la tradició de novetat, el que combina elements coneguts d'una manera inèdita. El protagonista de *La piel del tambor* treballa per l'Istituto per le Opere Estere, és a dir, és un agent dels serveis secrets del Vaticà. La seva missió es desenvolupa al barri de Santa Cruz de Sevilla, on una església barroca enfronta un banquer, un arquebisbe i un rector. Afegim-hi els dubtes sobre el vot de castedat que una jove aristòcrata desperta en el sacerdot-agent i obtindrem una pintoresca barreja de James Bond i Fermín de Pas. Pel protagonista de *La piel del tambor*, però, la castedat està més pròxima a l'orgull que a la virtut, i això fa més candents les insinuacions de la bella sevillana.

El triangle s'estableix entre el matrimoni format per una duquessa enigmàtica i un banquer sense escrúpols, i l'agent del Vaticà amb vocació de templer. Pérez-Reverte fa que el guardaespalles del banquer encarregui la feina bruta a uns delinqüents d'opereta, amb la qual cosa tots els estaments entren en joc: el clero (el d'anell de robí, però també el de sotana atrotinada), l'aristocràcia decadent, la burgesia financera i la delinqüència menor. La moral que traspuja la novel·la és prou coneguda: el poder corromp, de manera que els personatges més entranyables són la duquessa (que ja ha l'perdut) i els petits malfactors (que no el tindran mai). L'element més repugnant és *-Territorio comanche-* el periodista que es nodreix d'escàndols i de mentides.

Pérez-Reverte dóna dinamisme a l'acció contraposant els personatges entre si: el sacerdot de carrera i el *chusquero*, l'arquebisbe sevillà i el Papa, l'Istituto i la Congregació per a la Doctrina de la Fe, el banquer veterà i el seu deixeble. Tots tenen un o més rivals que els perfilen i els defineixen; per això quan un es transforma, es transformen tots. Al final del llibre, Pérez-Reverte ha complert una de les regles d'or del gènere: res no és el que semblava. Quan el lector gira l'última pàgina, comprova que al llarg del llibre s'ha hagut de replantejar la impressió inicial que es va fer de tots els personatges. Avui dia, les tècniques de fulletó no són atacables quan figuren postmodernament al costat de les tècniques de la novel·la policíaca i de la novel·la romàntica. El caràcter esperpèntic de les vivències dels delinqüents (don Ibrahim no és concebible sense el precedent de Latino de Hispalis) contribueix a greixar el pastitx general. *Eppur si muove.*

Llegint Pérez-Reverte, el lector es convenç que encara és possible utilitzar el llenguatge de manera purament referencial, com si conservés la innocència edènica que tenia abans que el desgastessin els homes i el temps. L'ordre i la construcció de les escenes, l'aparició i desaparició dels personatges, l'alternança d'escenaris, les contínues interrupcions dels diàlegs, les el·lisions i els salts temporals, fins i tot les sentències llatines que decoren el text estan concebudes a major glòria de l'eficàcia. Les citacions que encapçalen els capítols i els noms dels personatges són perfectes en la mesura en què sembla possible imaginar-ne cap de més efectista. El lector es pot refiar de l'autor -que li serveix el plat preparat- i posar-se a les seves mans. Sap que tindrà un viatge plàcid i que sis-centes pàgines després arribarà a un lloc imprevisible però necessari. L'obra compleix a la perfecció el precepte aristotèlic: «Que les parts dels fets es componguin de manera que, col·locada fora de lloc alguna part o suprimida, canviï i es pertorbi el tot». Podríem prodigar les metàfores tèxtils: trama ben ordida, text travat, fil argumental que no es perd en cap moment. *La piel del tambor* és una novel·la dirigida al lector que busca exclusivament el plaer.

Plaer que, al tombant del mil·lenni, obliga l'autor a insinuar una reflexió global vinculada íntimament a la trama. No tot són requalificacions de terrenys, deutes de joc i pirateria informàtica. La comparança entre els motius que poden dur dos sacerdots sense fe a exercir el seu ministeri serveix de marc per plantejar la importància dels símbols i dels rituals en l'església catòlica i, per extensió, en la cultura occidental. «Somos la vieja y parcheada piel del tambor sobre la que aún redobla la gloria de Dios», confessa un rector mal afaitat.